

UREDJA O ZAŠTITI SPOMENIKA PRIRODE „RIPALJKA”

(„Sl. glasnik RS”, br. 26/2009)

Član 1

Vodopad Ripaljka i područje izvorišta rečice Gradašnice na planini Ozren kod Sokobanje stavlja se pod zaštitu kao spomenik prirode pod imenom „Ripaljka” i utvrđuje za zaštićeno prirodno dobro od izuzetnog značaja, odnosno zaštićeno prirodno dobro I kategorije (u daljem tekstu: Spomenik prirode „Ripaljka”).

Član 2

Spomenik prirode „Ripaljka” stavlja se pod zaštitu da bi se očuvala i unapredila izuzetna morfološka i hidrološka obeležja i lepota Ripaljke, najpoznatijeg i jednog od najvećih bigrenih vodopada u Republici Srbiji, kao i da bi se očuvale druge prirodne vrednosti izvorišta Gradašnice predstavljene njenim vrelom, vodopadom Mala Ripaljka i nizom slapova i džinovskih lonaca u koritu te rečice, a u interesu nauke, obrazovanja, kulture, rekreacije i turizma.

Član 3

Spomenik prirode „Ripaljka” nalazi se na teritoriji opštine Sokobanja i obuhvata deo katastarske opštine Sokobanja na kat. parc. br. 3983, 3984, 3992, 3993, 3994, 3995/1, 3995/2, 3996, 3997, 3998/deo, 3999, 4000, 4002/deo, 4003/1, 4003/2/deo, 4004, 4005/deo, 2012/deo i 4726/deo.

Ukupna površina zaštićenog područja Spomenika prirode „Ripaljka” je 6,82 hektara, od čega je 6,58 hektara u državnoj svojini, a 0,24 hektara u privatnoj svojini.

Opis granice zaštićenog područja Spomenika prirode „Ripaljka”, sa grafičkim prikazom na kopiji katastarskog plana, odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 4

Na području Spomenika prirode „Ripaljka” utvrđuje se režim zaštite II stepena u skladu sa zakonom, kojim se:

1. zabranjuju:

- 1) kaptiranje vrela Gradašnice, pregrađivanje, kanalisanje i drugi hidro-tehnički radovi u koritu tog vodotoka, osim radova na regulaciji prelivanja vode na bigrenom odseku Ripaljke u cilju naučnog istraživanja, obnavljanja i održavanja procesa stvaranja bigra i pojačanja hidroloških funkcija i privlačnosti ovog vodopada;
- 2) eksploatacija naslaga bigra i druge radnje kojima se oštećuju i nepovoljno menjaju geološka struktura, reljef i paleontološki sadržaj bigrenih terasa, izgled i funkcije vodopada, slapova i

džinovskih lonaca, osim radnji u okviru naučnih istraživanja koje ne izazivaju nepovoljne posledice po navedene vrednosti;

- 3) eksploatacija kamena i drugih mineralnih sirovina i korišćenje nanosnog rečnog materijala iz korita i sa obala vodotoka;
- 4) izgradnja objekata, osim održavanja i rekonstrukcije objekata javnog vodosnabdevanja, postojećih zgrada i objekata saobraćajne, elektroenergetske i telefonske infrastrukture;
- 5) odlaganje komunalnog, građevinskog, medicinskog i drugog otpada;
- 6) radnje koje mogu izazvati zagađenje voda, vazduha, zemljišta, stvarati prekomernu buku i nepovoljno uticati na estetska obeležja zaštićenog prostora;
- 7) radnje kojima se uništavaju ili ugrožavaju biljne i životinjske vrste zaštićene kao prirodne retkosti ili su posebno značajne po drugom osnovu;
- 8) lov i ribolov;
- 9) sadnja, zasejavanje i naseljavanje biljnih i životinjskih vrsta stranih za prirodni živi svet istočne Srbije, osim ograničenog i kontrolisanog korišćenja alohtonih neinvazivnih vrsta drveća, žbunja i trava za potrebe parkovskog i pejsažnog uređenja i zaštite tla od vodne erozije;
- 10) čista seča na većoj površini u okviru radova na rekonstrukciji degradiranih šuma, šikara i šibljaka;

2. obezbeđuju:

- 1) istraživanja režima, fizičkih, hemijskih i bioloških procesa i svojstava voda, klimatskih, paleontoloških, bioloških i drugih obeležja zaštićenog područja;
- 2) radovi i aktivnosti na tehničkoj i biološkoj zaštiti;
- 3) radovi na prikazivanju i korišćenju vrednosti zaštićenog područja u naučne, obrazovne, rekreativne, turističke i kulturne svrhe;
- 4) radovi na uređenju prostora u cilju prihvata i usluživanja posetilaca i unapređenja estetike ambijenta;
- 5) radovi na unapređenju stanja šuma i zaštiti zemljišta od erozije;
- 6) kontrolisano sakupljanje lekovitog bilja, gljiva i drugih šumskih plodova.

Član 5

Spomenik prirode „Ripaljka” poverava se na staranje Direkciji za urbanizam i izgradnju Sokobanja, Sokobanja (u daljem tekstu: staralac).

Staralac je dužan da:

- 1) čuva zaštićeno prirodno dobro i sprovodi utvrđene režime zaštite odnosno propisane zabrane i pravila unutrašnjeg reda;
- 2) obeležava zaštićeno prirodno dobro i njegovu granicu;
- 3) donosi program upravljanja, akt o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi, godišnji program upravljanja i izveštaj o njegovom izvršavanju;
- 4) inicira donošenje odgovarajućih urbanističkih planova;
- 5) organizuje sprovođenje programa upravljanja, a posebno podstiče i prati izradu i primenu programa i projekata zaštite, naučnih istraživanja i obrazovanja, razvoja turizma, uređenja, sanacije i rekultivacije predela, očuvanja i prikazivanja prirodnih vrednosti;
- 6) evidentira prirodne vrednosti i organizuje nadgledanje tih vrednosti i njihovih promena;
- 7) uspostavlja i razvija saradnju sa vlasnicima i korisnicima zemljišta i drugih nepokretnosti na čuvanju, održavanju, uređenju i korišćenju zaštićenog područja, posebno sa javnim preduzećima, drugim institucijama i privrednim subjektima i mesnim stanovništvom.

Član 6

Zaštita i razvoj Spomenika prirode „Ripaljka” sprovodi se prema programu upravljanja koji se donosi kao srednjoročni dokument za period od pet godina.

Program upravljanja iz stava 1. ovog člana naročito sadrži:

- 1) ciljeve zaštite i razvoja, uslove, mere, pogodnosti i ograničenja za njihovo ostvarivanje;
- 2) prikaz osnovnih vrednosti i prirodnih bogatstava zaštićenog prirodnog dobra i njihovih glavnih korisnika;
- 3) prioritetne zadatke na čuvanju i održavanju zaštićenog prirodnog dobra, praćenju stanja, biološkoj i tehničkoj zaštiti morfoloških i hidroloških vrednosti, kao i na očuvanju kvaliteta voda, vazduha, zemljišta i drugih činilaca životne sredine;
- 4) zadatke za razvoj turizma i rekreacije, uređenja predela i izgradnje objekata u funkciji zaštićenog prirodnog dobra;
- 5) prioritetne naučnoistraživačke i obrazovne zadatke;
- 6) prioritetne zadatke na prikazivanju vrednosti zaštićenog prirodnog dobra;
- 7) vrstu i sadržaj dokumentacije za sprovođenje ciljeva i zadataka na praćenju, očuvanju i unapređenju stanja prirodnih vrednosti, održivog korišćenja tih vrednosti u naučne, obrazovne, rekreativne i druge svrhe;

- 8) pregled postojeće i potrebne planske, urbanističke i druge dokumentacije za sprovođenje uređivačkih i razvojnih ciljeva i zadataka;
- 9) zadatke na uspostavljanju partnerskih odnosa sa mesnim stanovništvom, javnim preduzećima za gazdovanje i upravljanje prirodnim resursima i drugim vlasnicima i korisnicima nepokretnosti;
- 10) dinamiku i subjekte realizacije programskih zadataka;
- 11) sredstva potrebna za realizaciju programa upravljanja i način njihovog obezbeđenja.

Na program upravljanja iz stava 1. ovog člana, na koji su prethodno pribavljena mišljenja ministarstava nadležnih za poslove nauke, prosvete, turizma, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede i finansija, saglasnost daje ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Program upravljanja iz stava 1. ovog člana ostvaruje se godišnjim programom upravljanja. Godišnji program upravljanja za narednu godinu, zajedno sa izveštajem o ostvarivanju programa u tekućoj godini, staralac dostavlja Ministarstvu do 15. decembra.

Član 7

Staralac je dužan da obezbedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog prirodnog dobra u skladu sa aktom koji donosi uz saglasnost Ministarstva.

Aktom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se pravila za sprovođenje propisanih režima zaštite, a naročito: način na koji će se posetioci, vlasnici i korisnici nepokretnosti pri kretanju, boravku i obavljanju delatnosti na zaštićenom prirodnom dobru; mesta, površine i objekti na kojima se zabranjuje ili ograničava obavljanje određenih radnji, kao i trajanje tih mera; biljne i životinjske vrste koje je zabranjeno uništavati, oštećivati i uznemiravati, kao i vrste čije je korišćenje, odnosno branje, sakupljanje i izlov ograničeno; način saradnje sa fizičkim i pravnim licima koji po različitom osnovu koriste ili su zainteresovani za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra; uslovi zaštite prilikom obavljanja naučnih istraživanja i obrazovnih aktivnosti; mesta i uslovi za odlaganje otpada; način održavanja urednosti i čistoće zaštićenog područja; način i organizacija čuvanja zaštićenog prirodnog dobra, oprema i sredstva neophodna za čuvanje i održavanje.

Pravila određena aktom iz stava 1. ovog člana i druge neophodne informacije za sprovođenje režima zaštite, staralac je dužan da oglasi i na pogodan način učini dostupnim posetiocima i korisnicima.

Član 8

Sredstva za sprovođenje programa upravljanja Spomenikom prirode „Ripaljka” obezbeđuju se iz prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti staraoca, iz budžeta Republike Srbije, od naknade za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 9

Program upravljanja i godišnji program upravljanja Spomenikom prirode „Ripaljka” staralac će doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Do donošenja dokumenata iz stava 1. ovog člana, staralac će poslove zaštite i razvoja obavljati prema privremenom programu upravljanja koji će doneti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe, uz saglasnost Ministarstva.

Staralac će u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe, u saradnji sa Republičkim geodetskim zavodom i Zavodom za zaštitu prirode Srbije, identifikovati granice Spomenika prirode „Ripaljka” na terenu i katastarskom planu.

Član 10

Planovi uređenja prostora, šumske, lovne, vodoprivredne, poljoprivredne i druge osnove i drugi programi koji obuhvataju zaštićeno prirodno dobro usaglašiće se sa Prostornim planom Republike Srbije i programom upravljanja iz člana 6. stav 1. ove uredbe.

Član 11

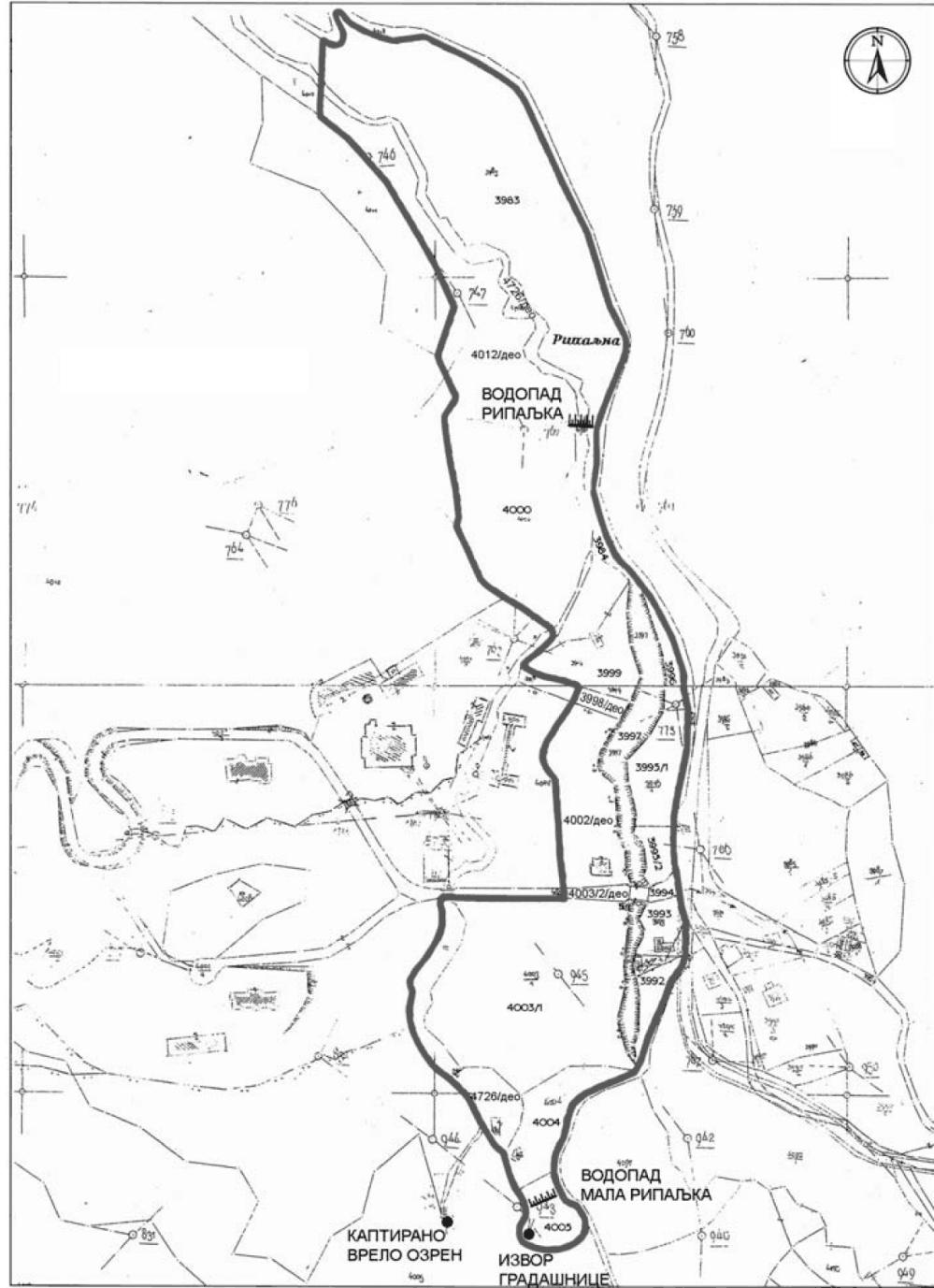
Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OPIS GRANICE SPOMENIKA PRIRODE „RIPALJKA”

Granica Spomenika prirode „Ripaljka” počinje u koritu reke Gradašnice, katastarska parcela broj 4726 (u daljem tekstu k.p. br.) teritorija opštine Sokobanja, katastarska opština Sokobanja, 210 metara nizvodno od vodopada Ripaljka. Od tog mesta granica ide u pravcu severa i seče k.p. br. 3963 u prvoj liniji na dužini 200 metara, dolazi do šumskog puta i zatim ide generalnim pravcem prema jugu zapadnom ivicom tog puta duž međa k.p.br. 3983, 3984, 3996, 3995/1 i 3995/2. Granica zatim seče lokalni put k.p. br. 3994 i nastavlja u pravcu juga zapadnom ivicom šumskog puta duž međa k.p. br. 3993, 3992, 4004 i međom k.p. br. 4005 na dužini 30 metara, a zatim skreće polukružno prvo prema zapadu, a zatim prema severu obuhvatajući izvor Gradašnice i vodopad Malu Ripaljku pri čemu seče k. p. br. 4005 na dužini 60 metara, od šumskog puta do međe k.p. br. 4004, nastavlja u pravcu severa međom k.p. br. 4004 na dužini 20 metara do međe k.p. br. 4726 koju lučno seče u pravcu severa na dužini 150 metara do lokalnog puta 4003/2. Od ovog mesta granica oštro savija prema istoku prateći južnu ivicu pomenutog lokalnog puta na dužini 50 metara, zatim skreće prema severu i seče k.p. br. 4002 na dužini 80 metara, onda seče k.p. br. 3998 na dužini deset metara, skreće prema severozapadu međom k.p. br. 3999 na dužini 25 metara, a zatim skreće prema severoistoku na dužini 20 metara međom k.p. br. 3999. Granica dalje preseca potok, skreće ponovo prema severozapadu i ide duž međe k.p. br. 4000, a zatim seče tu parcelu na dužini 115 metara do granice k.p. br. 4012 i 4011, nastavlja granicom navedenih parcela u pravcu severozapada na dužini 130 metara, skreće prema severu, seče k.p. br. 4011 na dužini 15 metara i dolazi do početne tačke u koritu reke Gradašnice.

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ “РИПАЛЬКА”

A horizontal scale bar with tick marks at 25, 0, 25, 50, 75, and 100 meters. The '0' is positioned between the first and second tick marks.

■ Граница Споменика природе "Рипалька"

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

Београд